

- Ön a CEU bábája?

- Büszke lennék rá, de olyannyira nem, hogy a CEU 1991 óta működik Magyarországon. 1991-től amerikai diplomát ad ki, ugyanakkor, - mint több tucat amerikai egyetem, ami külföldön működik - nem rendelkezik az Amerikai Egyesült Államokon belüli kampusszal. A programjai ott vannak akkreditálva, de a képzőhelye kívül van. Így működik Rómától-Athénig, Kairótól-Szófiáig amerikai egyetemek sora, ebben semmi különleges nincsen, a magyar törvények is lehetővé tették. Ráadásul 2010 után sem volt soha, senkinek, semmilyen kifogása ezzel a konstrukcióval. Segítettem-e abban, hogy magyar jogszabály esetlegességeivel ne lehetetlenítsünk el egy nemzetközi, a magyar egyetemek közül legmagasabbra értékelt intézményt? Igen, természetesen. Egyébként a magyar állami felsőoktatás szereplőinek is rengeteg privilégiumot eredményezett más közintézményekhez képest, amit kiharcoltam számukra.

- Például?

- A törvény biztosította az egyetemeknek, hogy az ingatlanjaikat szabadon hasznosíthassák, ha az így szerzett összeget fejlesztésre fordítják. A költségvetés a megtakarításaikat ettől kezdve nem rabolhatta el, szabadabban vállalkozhattak. Ez mind egyfajta privilégium és plusz jogosítvány volt minden más közintézményhez képest, ami Magyarországon akkor létezett. Ezeket lassan, fokozatosan visszavonták. A Fidesz kormány pedig mást sem csinál, minthogy külföldi vállalatokkal stratégiai megállapodást köt hosszú távú adókedvezményekről. Előállhatnának azzal is, hogy nem érvényesek ezekre a vállalatokra a magyar törvények, mert nem úgy adóznak, mint más vállalatok, hiszen akár évtizedekre kapnak adókedvezményt, közvetlen állami támogatást. Ezzel szemben a Közép-európai Egyetem sok milliárdos befizetője volt a költségvetésnek és a magyar államnak semmi pénzébe nem került. Csak értéket hozott Magyarországra, nemhogy vitt volna.

- Az említett külföldi cégeket viszont nem tudják Soroshoz kötni.

- Erről szól a történet. Ki kell lépni abból az idióta szerepből, hogy belemenjünk egy álságos „szakmaizásba”, amikor az egész felépített akció jellege azt mutatja: egyáltalán nem szakmai motivációja van az ügynek. Ez háború, amit Orbán Viktor hirdetett meg.

- Mik a háború fázisai?

- Először is Orbán meghirdette a hadüzenetet: a külföldi „ügynök” civilszervezeteket ki kell szorítani az országból. Ez eleve arra utal, hogy e szervezetek nem sértenek magyar törvényeket, mert akkor a büntetőjog eszközeivel járhatnának el ellenük. Csak nem kívánatosak a hatalomnak, és ezért az ellehetetlenítésükre törekszik. Miután az elmúlt 7 évben csaknem minden autonóm társadalmi pozíciót felszámolt a rezsím és jórészt az anyagi zsarolás eszközeivel patrónus-kliens viszonyra alakított, - amelyben a keresztapa kegyétől függ, hogy ki kaphat a magyar adófizetői forrásokból - sort kellett keríteni azokra az intézményekre is, amelyek pénzügyi eszközökkel nem zsarolhatnak közvetlenül. A magyar felsőoktatást már 2010 után maga alá gyűrte a rezsím. A fejkvóta alapú normatív finanszírozását ugyanis felváltotta az intézményalapú finanszírozás, ami a zsarolás és alku eszköze volt a kormányzat kezében. A CEU elleni hadüzenet meghirdetését követte a közvélemény „megdolgozása”. A sajtó-pitbullok hamis vádakot és hangulatot keltenek a széles közvéleményben, ami mit sem tud a tényleges helyzetről. A harmadik lépés a törvényhozás, amely szétlövi az adott intézmény állásait, ellehetetleníti azt. Végül pedig úgy gondolják, hogy csak be kell vonulni a romok közé és végezni a túlélőkkel.

- Putyin kérésére?

- Putyin 2015-ben űzte el Oroszországból az Open Society Foundations-t. A CEU-n az elmúlt 25 év során rengetegen tanultak az egykori szovjet tagköztársaságok állampolgárai közül, akiknek egy jelentős része visszamenve progresszív, demokratikus mozgalmakban vett részt. Teljesen nyilvánvaló, hogy kölcsönös szívességtételről van szó, „tegyetek ti is ez ellen, kár ezt a műhelyt fenntartani”. Elég világos az akció politikai célja. A CEU a Fidesz Palmyrája: a szolgaság kultúrája nem bírja elviselni ezt a szabad világot.

- Viszont egyáltalán nem tűnik olyan könnyű ellenségnek az egyetem, mint Orbán eddigi „démonai”.

- Sokkal nehezebb történet számukra több szempontból is. Az ambíciózus fiatal generációt idegenítik el maguktól. Magyarországról a fiatalok elvándorlása ugyanis azért történik, mert szembesülnek azzal, hogy a tényleges tudásnak és tehetségnek semmilyen szerepe nincs olyan pozíciókban, ami akár közvetett

módon is függ az állami forrásoktól. Inkább felépítik a saját szabadságukat hazájukon kívül. Másrészt az eddig a politikától magukat távol tartó, a tudomány világában saját életterüket kialakító értelmiségiek joggal érzik fenyegetve magukat a legalapvetőbb tudományos szabadságukban. Ők most szokatlan erővel szólalnak fel, és eljutunk végre odáig is, hogy egy-egy állami egyetem is kritikai véleményt formál. Az ELTE rektora mintha némileg összeszedné magát és a Képzőművészeti Egyetem rektora pedig különösen bátor nyilatkozatot adott ki.

- Tényleg egy egyetem bezárása kellett ahhoz, hogy végre megmozduljanak?

- A mostani kiállások nem mentik fel az egyetemek eddigi vezetését és a rektori konferenciát annak a bűnnek a súlya alól, hogy az elmúlt 7 évben szó nélkül hagyták a magyar felsőoktatás tönkretételét és Orbán akarata alá rendelését. A nemzetközi tudományos világ felháborodása most hihetetlen mértékben veszélyezteti a hazai tudományos élet nemzetközi kapcsolatrendszerét, fejlődési lehetőségét. Ráadásul felgyorsíthatja az elvándorlást Magyarországról a tudományos körökben is.

- Ez nem biztos, hogy zavarná Orbánékat.

- Az időtáv, amiben gondolkoznak az nem 30-40 év, hanem maximum 10-15, addig mindenképp hatalomban akarnak maradni. Nem közpolitikai, hanem hatalompolitikai célok motiválják őket. Számukra indifferens, hogy a tudományban ennyi idő alatt mi történik.

- Viszont az amerikaiaknak úgy látszik egyáltalán nem.

- Azonban a CEU-val történeteket egy túszejtési akcióként is lehet értelmezni. Már pedig demokratikus állam terroristákkal, túszejtőkkel nem tárgyal. Ha esetleg mégis, akkor titokban. Orbán célja azonban pont az, hogy a kamerák keresztútjében találkozhasson az amerikai elnökkel, hogy végre megüdvözölve látathassa magát.

- Mi lesz a CEU-ügy vége?

- Kiszámíthatatlan. A CEU remélhetőleg nem fog elmenni Magyarországról, nagy előnye ebben a mostani helyzetben, hogy anyagilag nem kiszolgáltatottak a magyar államnak. Eközben a magyar és a nemzetközi tudományos

közvélemény és a civilizált politikai erők is támogatják az intézményt. Amit Orbán Viktorék eljátszottak az Ökotárs alapítvánnyal, mikor a TEK lerohanta őket, azt a CEU-val egy uniós tagállamban talán mégsem lehet megtenni. Ugyanakkor a miniszterelnök belelavírozta magát egy olyan helyzetbe, amiből nehéz kihátrálnia.

- Még mindig maffiaállamban élünk?

- Magyarország egy posztkommunista autokratikus rezsim. A cselekvő alany, az uralmi elit egy olyan képződmény, amit fogadott politikai családnak nevezhetünk, informális és formális pozíciókból álló egyközpontú patrónus-kliens hálózat, és a csúcán a keresztapával. Egy klán típusú szervezet, amelyben a nem vérségi kapcsolatokat családi kapcsolattá „nemesítik”. A magyar állam maga működik bünszervezeti módon, csak szemben a klasszikus maffiával az állami kényszer vértelen eszközeivel él. De a vagyon, amit így kizsarolnak az magánvagyonná válik. Mindenben jelen van a pénz és agymosás együttes kettősége. A CEU elleni támadásban az agymosás, az ideológiai kizsorítás dominál.

- Simicska a napokban újra beindult, tőle van félnivalója a miniszterelnöknek?

- Simicskának a Fidesz gazdasági kapcsolataiban betöltött monopol helyzete korábban szükséges volt ahhoz, hogy a kialkudott és kizsarolt korrupciós forrásokat egyben tartsa. Orbánék 2014-es győzelmével viszont szükségtelenné vált ez a pozíció, a kormányfő nem akart szűrőt maga és a gazdaság szférája közé. A Simicskában egyesülő feladatokat leosztotta különböző oligarchák és strómanok között. Mészáros Lőrincnek egyetlen önálló mozdulata sincs, és amit strómanként felhalmoz bármikor átcsorgatható közvetlenül az Orbán családba. Valamint inkább „profiltiszta” oligarchákra épít, mint Garancsi vagy Andy Vajna, akik nem tudnak politikaivá konvertálható gazdasági potenciált felhalmozni. Simicskának most az a szerencséje, hogy az Európai Unió belül van Magyarország. Oroszországban ugyanis ilyen helyzetben vagy elmenekül, vagy börtönbe kerül, vagy lelövik a nem behódoló oligarchákat. Így is van számára „némi biztonsági kockázat” abban, amit mostanság csinál.

- A Fidesz feldühítette az Európai Néppártot, ráadásul a hazai ügyekkel is akadnak gondok. Ezek kihathatnak a 2018-as választásra is?

- Csapdahelyzetben vannak, akik nem szeretnék Orbánra szavazni. A manipulált választójogi törvény ugyanis - ha van a Fidesznek egy hiszterizált kétmillió tábor - szinte lehetetlenné teszi a megbuktatását. A helyzet olyan, mintha egy vendéglőben az lenne a választási lehetőség, hogy vagy Fidesz-gulyást rendelsz, vagy minden más ételt összekevernek és egy közös tálban, azaz listán tálalják. Ez nem valami étvágygerjesztő. A nem gulyás-párti vendég vagy kimegy a vendéglőből, vagy az orrát befogva próbálja az ellenzéki mixet fogyasztani. Az Orbán-rezsim nem csak a közvagyon, hanem az aránytalan választási rendszerrel milliók választói jogát is megrabolja. Amikor ugyanis 44 százalékkal lehet kétharmadot szerezni, az nem más, mint erőszakos leértékelése és kisajátítása az Orbánnal nem egyetértő akaratoknak.

- Tehát a „tehetséges” miniszterelnök 2018-ban is nyugodtan hátradőlhet.

- Nagyon nem szeretem, amikor Orbán tehetségéről és a magyar néplélekre való ráérzéséről beszélnek. A születő diktatúrák történetéből látszik, hogy a létrehozóik az átlagosnál érthetően jobb képességekkel rendelkeztek. Ennek dicsőítése viszont olyan, mintha egy sorozatrabló képességeit dicsérenék, s csak azt nem értenék, hogy egy ilyen tehetséges ember a lebukásakor, hogy követhetett el egy ilyen vagy olyan hibát. Ugyanilyen megtévesztő az az érvelés is, amikor Orbán 90-es évek eleji „liberális” nézeteit nosztalgikusan a maiakkal állítjuk szembe. Orbánnak nem a hatalmi és anyagi motivációi változtak, hanem az általa ezek eléréséhez hatékonynak tekintett eszközök. mikor például a 90-es évek elején az SZDSZ egyik vezetője barátilag megkérdezte tőle, hogy a Fidesz frakcióban miként biztosítják az egységes szavazást, mert az SZDSZ-nél ez nehezen ment. Orbán csak annyit mondott: „én fizetem őket”. De a kétes pártfinanszírozás már 93-ban is részben a családi bányát gazdagította. Amikor annak idején a felcsúti fiú feljött a budapesti Bibó kollégiumba, abba a fővárosi értelmiségi közegbe került, amelynek rendszerkritikus nyelve a liberális demokrácia nyelve volt. Ez az értelmiségi buborék a rendszerváltás után néhány év alatt kipukkadt. Az Orbán megnyilatkozásaiban használt ideológiai panelek logikáját nem azok értékkoherenciája, hanem pillanatnyi használhatóságuk adja. Botorság leleplező ellentmondást keresni nála az egykori liberális elvei és a mai illiberalizmusa, vagy a pár évvel ezelőtti oroszellenessége és Putyinnak történő mai behódolása, vagy a családjával üzletelő az arab üzletemberek előtt az iszlám megtermékenyítő hatásáról tett

kijelentései és a menekülteket kriminalizáló kampánya, vagy éppen Soros Györgyről alkotott egykori és mai megnyilatkozásai között. Ő alapjában nem változott, következetes, mert vezérlő elve nem az ideológia, hanem a hatalomkoncentrációt és a személyes vagyonosodást célzó haszonelvűség.